

1. Володина, О. И. Инструменты продвижения некоммерческих проектов в сети интернет: современные тренды / О. И. Володина // Коммуникалогия: электронный научный журнал. – 2017. – №1. – С. 1–11.
2. Горчакова, Р. Р. Особенности формирования корпоративного имиджа / Р. Р. Горчакова // Известия высших учебных заведений. Поволжский регион. Общественные науки. – 2012. – № 2. – С. 185–192.
3. Гурцкая, Б. Т. Продвижение продуктов с помощью SMM / Б. Т. Гурцкая, П. А. Меренкова // E-Scio. – 2020. – С. 1–10.
4. Демьянов, С. А. Инновационные инструменты продвижения туристической фирмы в интернете / С. А. Демьянов // Туризм и гостеприимство. – 2014. – С. 1–5.
5. Захарова, И. В. Маркетинг образовательных услуг / И. В. Захарова. – Ульяновск: УлГТУ, 2008. – 170 с.
6. Корчага, Е. С. Основные инструменты продвижения коммерческого предприятия в Интрнете / Е. С. Корчага // Молодой исследователь Дона. – 2020. – №3. – С. 161–164.
7. Роуз, Р. Управление контент-маркетингом. Практическое руководство по созданию лояльной аудитории для вашего бизнеса / Р. Роуз, Д. Пулиции. – Москва, 2014. – 228 с.
8. Слепцова, Е. В. Лидеры мнений, как маркетинговый метод продвижения услуг / Е. В. Слепцова, Р. Н. Сандул // Экономические науки. – 2019. – С. 113–115.

Карп О. И., студент 111 группы
Научный руководитель – Друк Г. М.,
кандидат филологических наук, доцент

**ПРАБЛЕМА РЭПРЭЗЕНТАЦЫ
СУЧАСНАЙ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ Ў СВЕЦЕ**

З часу распаду СССР беларуская літаратура стала развівацца самастойна. З-за адсутнасці перакладаў аб яе здабытках не ведалі за мяжой. У той час, як на беларускую мову перакладаліся французскія, нямецкія, ангельскія кнігі, пераклады айчынных кніг на замежныя мовы былі разавымі. Аднак у XXI стагоддзі назіраецца тэндэнцыя літаратурнага супрацоўніцтва Рэспублікі Беларусь з Федэратыўнай Рэспублікай Германіяй, Каралеўствам Швецыі і Кітайскай Народнай Рэспублікай.

Беларуска-нямецкія, шведскія, кітайскія літаратурныя сувязі дадзенага перыяду вывучаны фрагментарна. Сур'ёзных навуковых публікацый па заяўленай тэме намі не выяўлена. У сувязі з гэтым крынічную базу працы ў асноўным склалі артыкулы друкаваных і электронных СМІ [гл., напр.: 1-7]. Актуальнасць дадзенага артыкула ў даследаванні новых і актыўных напрамкаў у развіцці сучасных літаратурных сувязяў Беларусі.

Для Беларусі Германія – магчымасць выхаду беларускай літаратуры на заходнееўрапейскі рынак, азнаямленне краін Еўропы з беларускай культурай. У Беларусі праходзілі літаратурныя вечарыны з удзелам такіх нямецкіх пісьменнікаў і паэтаў, як Енс Шпаршу (2006), Уве Цім (2007), Бас Бёхтер (2007), Марцін Полак (2007), Андрэас фон Клявіц (2008), Марыца Бадрожыч (2008), Горстэн Рыман (2008), Ільма Ракуза (2008), Марцін Эльродт (2008), Фелісітас Хоппе (2009), Лео Том (2010) і інш. У рэчышчы гэтых сувязяў можна прасачыць удзел у сустрэчах беларускага пісьменніка Алеся Разанава. У снежні 2020 года ў рамках дабрачыннай акцыі «Пра Беларусь – беларусам замежжа» беларускія кнігі былі перададзены нацыянальна-культурным аб'яднанням Германіі. Падарунак уключаў мастацкія творы, дзіцячыя кнігі, энцыклапедыі, выданні па гісторыі, мастацтву. На думку арт-дырэктара Паўла Касцюкевіча, нямецкі кніжны рынак з'яўляецца «варотамі ў свет»: «Калі нас выдаюць суседзі – палякі, расейцы ці ўкраінцы, – то яны гэта робяць не дзеля матэрыяльнай выгады» [4]. Немцы паступаюць інакш: перад тым як надрукаваць кнігу, правяраюць, наколькі паспяховым будзе продаж. У XXI стагоддзі выяўляецца асаблівая

цікавасць да такога аспекту культурнага супрацоўніцтва як абмен і продаж кніг. Для прапаганды і рэкламы сучаснай кніжнай прадукцыі Міністэрства культуры і друку садзейнічала ўдзелу нашых выдавецтваў у кніжных кірмашах за мяжой [9, с.163].

Кантакт з нямецкім рынкам забяспечвае дарогу да іншых краін Захаду. Пасля таго, як кніга Артура Клінава «Даведнік па горадзе Сонца» была выдадзена ў адным з самых прэстыжных нямецкіх выдавецтваў – Suhrkamp, яе пераклалі і апублікавалі ў Швецыі і Польшчы. У гэтым жа выдавецтве былі надрукаваны ў 2013 г. другі зборнік вершаў Вальжыны Морт «Крыжаванка», эсэ Валянціна Акудовіча «Код адсутнасці. Асновы беларускай ментальнасці». Кнігі, якія трапляюць у невялікія выдавецтвы, прыцягваюць да сябе не так шмат увагі, як, да прыкладу, выдадзеныя Suhrkamp. Таму для беларускага пісьменніка друк на дадзенай платформе з'яўляецца зарукай поспеху. У выдавецтве Leipziger Literatur ў 2010 годзе выйшаў раман беларускага пісьменніка Альгерда Бахарэвіча «Сарока на шыбеніцы». У 2002 годзе ў Германіі выйшлі дзве кнігі Алеся Разанава: "Танец са змеямі" ў выдавецтве Agora і «Гановерскія пункціры» ў выдавецтве Revonnah. Галоўнай асаблівасцю абедзвюх кніг з'яўляецца тое, што яны білінгвы: вершы ў іх напісаны на беларускай і нямецкай мовах [8, с. 30]. Аднак беларуская літаратура дрэнна прадаецца ў сувязі з адсутнасцю попыту на яе. Павысіць яе павінны вялікія тыражы. Але немцы на гэта не ідуць, таму што няма попыту на гэтую літаратуру. Ствараецца замкнёны круг. У выніку айчынная літаратура прадстаўлена слаба на нямецкім рынку, нягледзячы на тое, што ў Германіі шукаюць «новыя цікавыя беларускія творы, якія можна паставіць у адзін шэраг з амерыканскай, іспанскай, польскай, нямецкай літаратурай» [4].

Што тычыцца Швецыі, у гэтай краіне Беларусь з'яўляецца малавядомай, але ў той жа час прыцягвае ўвагу ў сілу гісторыі і менталітэту. Актуальнасць набываюць пытанні выкарыстання гуманітарных сувязяў як плацдарма для развіцця адносінаў у цэлым [10, с. 57]. У 2002 годзе ў Пінску

адбыўся першы літаратурна-музычны фэст «Дні беларускай і шведскай паэзіі». Ён заключаўся ў правядзенні літаратурных чытанняў і семінараў. У рамках гэтага фестывалю ў 2006 годзе ў мінскім Чырвоным касцёле праходзіў вечар «Шведскія літаратурныя дні ў Беларусі» з удзелам маладых пісьменнікаў са Швецыі. Як адзначаў кіраўнік мінскага аддзялення пасольства Швецыі С.Эрыксан: «На жаль, мы недастаткова добра знаёмыя з літаратурай адзін аднаго» [цыт. па: 1]. Ажыццёўлены ім пераклад аповядання Васіля Быкава «Сцяна» стаў першым творам прамога перакладу з беларускай мовы. Ён быў апублікаваны ў часопісе «Requod» (№ 40/2007 г.). Да гэтага шведскаму чытачу былі даступныя нешматлікія пераклады беларускіх аўтараў з рускай мовы. Апошнім часам беларуская літаратура становіцца ўсё больш вядомая ў Швецыі. Пра гэта сведчыць той факт, што на 27-й міжнародным кніжным кірмашы ў Гётэбаргу асобна вылучылі беларускую літаратуру. «Беларусь на кніжным кірмашы будзе ісці асноўнай падтэмай», сказаў Дзмітрый Плакс [2]. У 2012 гэты беларускі пісьменнік і перакладчык атрымаў узнагароду Шведскай акадэміі за падтрымку шведскай літаратуры за мяжой. Ён жа папулярызуюе беларускую літаратуру, перакладаючы яе на шведскую мову. Вынікам яго працы стаў выхад кніг: «Фрэскі», «Плошча» Барыса Пятровіча, паэтычны зборнік Андрэя Хадановіча «Вольныя вершы». П'еса Б. Пятровіча «Нічый Чарнобыль» прагучала на радыё і атрымала шырокі водгук у прэсе. Акрамя перакладаў Д. Плакса ў Швецыі былі выдадзеныя такія кнігі, як «Фабрыка слёз» Вальжыны Морт у перакладзе Тумаса Ньюдаля, «Афганец» Васіля Быкава (Нільс Хокансан). Адбылася прэм'ера радыёспектакля па матывах «Даведніка па горадзе Сонца» Артура Клінава (Ларс Эрык Блюмквіст). Спіс зробленых перакладаў беларускіх пісьменнікаў на шведскую мову нешматлікі. «Шырокай цікавасці да беларускай літаратуры ў Швецыі няма, як і наогул да перакладной літаратуры не з англа-саксонскай сферы, але ёсць тэндэнцыя зараджэння такой цікавасці», – мяркуе Д. Плакс [цыт па: 3].

Зусім не знаёмы з сучаснай айчыннай літаратурай ў Кітаі, хаця спробы папулярнага беларускай літаратуры былі зроблены яшчэ ў 1950-1970 гады. У розны перыяд туды прыязджалі Янка Брыль і Максім Танк. Асобнымі кнігамі выдаваліся творы Якуба Коласа, Янкі Купалы, Аркадзя Куляшова і інш. Аднак беларускія творы ўспрымаліся як савецкая літаратура. На жаль, пазней не назіралася такога ўздыму. У 2015 годзе быў падпісаны мемарандум адносна развіцця «Праекта перакладу і публікацый класічных літаратурных твораў Кітая і Беларусі». У большасці сваёй аб'ектам увагі сталі дзіцячыя кнігі, бо яны карыстаюцца папулярнасцю ў Кітаі. Таксама будуць перакладацца творы класікаў і сучасных пісьменнікаў. У снежні 2019 года ў горадзе Санья быў адкрыты кабінет беларускай мовы і культуры імя Янкі Купалы, падрыхтаваны фонд твораў беларускіх пісьменнікаў. А ў 2020 годзе ў рамках завяршэння Года адукацыі Беларусі ў Пекіне Купалу паставілі помнік. Ушанаваны асобы беларускіх пісьменнікаў і ў іншых гарадах: Якуб Колас – у горадзе Цяньцзінь, Янка Купала – у Сіань. Як можна заўважыць, кітайскаму чытачу знаёмая беларуская класіка, але не сучасная літаратура. Прычыны яе непапулярнасці беларускі пісьменнік Алесь Бадак вызначае так: «Праблема не ў аўтарах, а ў годных перакладах, якіх няма» [цыт па: 5].

У 2015 годзе Нобелеўскую прэмію па літаратуры ўпершыню атрымала беларуская пісьменніца Святлана Алексіевіч. У адной Германіі за два дні было прададзена сто тысяч асобнікаў яе апошняй кнігі “Час Second-Hand”. У больш малой па колькасці насельніцтва Швецыі С. Алексіевіч выдавалася пяцітысячнымі накладамі. У Кітаі «яна стала адным з самых чытаемых пісьменнікаў пасля таго, як атрымала Нобелеўскую прэмію і наведла Кітай» [цыт па: 6]. Надзеі на папулярнасцю айчыннай літаратуры за мяжой поўнасьцю не спраўдзіліся. «Пасля прысуджэння Святлане Алексіевіч Нобелеўскай прэміі было вельмі шмат спадзяванняў на тое, што дзякуючы яе славе стаўленне да беларускай літаратуры ў свеце

зменіцца. Аднак гэтага не адбылося», – канстатаваў Альгерд Бахарэвіч [цыт па: 7].

Такім чынам, можна зрабіць высновы, што беларуская літаратура для некаторых краін у свеце ўсё яшчэ з'яўляецца «малой», рэгіянальнай і не мае папулярнасці ў ФРГ, КНР, Каралеўстве Швецыі. На гэта ўплывае некалькі фактараў. Мерапрыемствы, якія праводзяцца па папулярызацыі беларускай літаратуры, часта праходзяць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь. Іх удзельнікамі становяцца асобныя замежныя пісьменнікі. Таму яна не знаёмая шырокай публіцы Германіі і Швецыі. У Кітаі нярэдка бываюць беларускія пісьменнікі-дэлегаты, але наша сучасная літаратура там шырока невядомая. Ва ўсіх прадстаўленых краінах ёсць праблема перакладу: беларускія кнігі няшмат перакладаюцца або няма якаснага перакладу. Але ўсё ж назіраецца тэндэнцыя зацікаўленасці ў сучаснай літаратуры.

СПІС ВЫКАРЫСТАНЫХ КРЫНІЦ

1. Яковенко, А. Белорусская литература способна удивлять / А.Яковенко // Белорусы і рынок [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <http://www.belmarket.by/beloruskaya-literatura-sposobna-udivlyat> - Дата доступу: 19.02.2021
2. Михальчук, Л. Скандинавская весна / Л.Михальчук // Белорусы и рынок [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <http://www.belmarket.by/skandinavskaya-vesna> – Дата доступу 19.02.2021
3. Михальчук, Л. Против стереотипов / Л. Михальчук // Белорусы и рынок [Электронны рэсурс]: – Рэжым доступу: <http://www.belmarket.by/protiv-stereotipov> – Дата доступу: 19.02.2021
4. Немецкие издательства – ворота в мир для белорусской литературы // Deutsche welle [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <https://www.dw.com/ru> – Дата доступу: 19.02.2021
5. Сборник белорусской литературы увидит свет в переводе на китайский язык //БЕЛТА [Электронны рэсурс] – Рэжым доступу:

<https://www.belta.by/culture/view/sbornik-belorusskoj-literatury-uvudit-svet-v-perevode-na-kitajskij-jazyk-288610-2018/> – Дата доступу: 20.02.2021

6. Карлюкевіч, А. Китай: в ожидании белорусского художественного слова/ А. Карлюкевіч // Звезда [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу: <http://zviazda.by/ru/news/20170724/1500903392-kitay-v-ozhidanii-belorusskogo-hudozhestvennogo-slova> – Дата доступу : 20.02.2020

7. В Красном костеле прошёл день белорусской и шведской поэзии // Белорусские новости [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу: <https://www.google.com/amp/s/naviny.online/en/node/79144%3famp> – Дата доступу: 20.02.2021

8. Сакалоўскі, У. Новыя кнігі беларускай паэзіі ў Германіі / У. Сакалоўскі // Кантакты і дыялогі. – 2002 – С. 29–32.

9. Мележ, О. Беларуска-нямецкія культурныя сувязі ў галіне літаратуры ў 90-я гг. ХХ – пачатку ХХІ стст. / О. Мележ // Лінгвакультуралагічная парадыгма ў сучасных даследаваннях: зб. навук. арт. / редкал. В. Істомін (адказ. рэд.) [і інш.]; ГрДУ імені Я. Купалы. – Гродна: ГрДУ, 2011. – С. 160-166.

10. Навошч, Е. Беларуска-шведскія грамадска-культурныя сувязі (2008-2010 гг.) / А. Навошч // Міжнар. правы і міжнар. адносіны. – 2012. – № 1. – С. 57–61.

Карп О. И., студент 111 группы
Научный руководитель – Климов И. П.,
кандидат филологических наук, доцент

ОСМЫСЛЕНИЕ ПОГРОМОВ

В РУССКО–ЕВРЕЙСКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ НАЧАЛА ХХ ВЕКА

Противостояние между еврейским и нееврейским миром существовало много столетий, но новый оборот оно приняло в конце XIX — начале XX века в Российской империи. Это было время еврейских погромов.